

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.081/2024/4. szám

A felperes:

felperes neve (felperes címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Halasy László ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes címe)

Az alperes pártfogó ügyvédje:

Lakos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lakos Tamás ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Bűncselekménnyel okozott kár és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 6.P.20.931/2023/17.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 6.P.20.931/2023/18., 22. és 24.

Í T É L E T

Az ítéltábla az alperes ellenkérelem-változtatását elutasítja.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő tőke összeget 1 100 000 (egymillió-egyszázezer) forintra, míg az elsőfokú perköltség összegét 237 000 (kettőszázharminchétezer) forintra leszállítja.

A felperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 17 640 (tizenhétezer-hatszáznegyven) forintra felemeli, míg az alperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 66 360 (hatvanhatezer-háromszázhatvan) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 51 000 (ötvenegyezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes pártfogó ügyvédjének a fellebbezési eljárásban felmerült díja viselésére 66%-ban a felperes és 34%-ban az alperes köteles.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára – 39 494 (harminckilencezer-négyszáznegyvenkilenc) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára – 20 346 (húszezer-háromszáznegyvenhat) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] Az alperes és két testvére öröklés jogcímén szerzett tulajdonát képezi személyenként 1/3 arányban a ingatlan helyrajzi száma helyrajzi számú, természetben ingatlan címe szám alatti ingatlan.

[2] A felperes érdeklődésére 2021. szeptember hónapban az alperes azt a valótlan tájékoztatást adta, hogy a fenti ingatlan eladó. Az alperes 2021. szeptember 12. napján megmutatta az ingatlant a felperesnek és házastársának, és valótlanul azt állította, hogy a ház a saját tulajdonát képezi, mivel a testvérei lemondtak a javára. Valótlanul állította továbbá, hogy a házat maga építette és hitelt is vett fel rá, amit kifizetett.

[3] A felperes kérte az alperestől, hogy mutassa be az állításait igazoló okiratokat, azonban az alperes valótlanul arra hivatkozott, hogy 10-12 nap múlva lesz meg a földhivatali bejegyzés, de van egy, a nevére kiállított használatbavételi engedély, amelyet később be fog mutatni.

[4] A felperes 2021. szeptember 12. napján átadott az alperesnek 1 000 000 forint foglalt, ezzel egyidejűleg az alperes bemutatott a felperesnek egy használatbavételi engedélyt, valamint a lakáshitelre és annak megfizetésére vonatkozó dokumentumokat, amelyeken az alperes 2004. évben elhunyt azonos nevű édesapja volt feltüntetve.

[5] A Kunszentmiklósi Járásbíróság a 2023. március 16. napján jogerőre emelkedett 21.Bpk.288/2022/4. számú büntetővégzésével az alperessel szemben csalás büntette miatt 1 év szabadságvesztést szabott ki, amelynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. A felperes polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Határozatának indokolásában megállapította, az alperes az ingatlan tulajdonjogát illetően jogtalan haszonszerzési célzattal tévedés ejtette a felperest azzal az állításával, miszerint az ingatlan kizárólag az ő tulajdonában áll. Rögzítette továbbá, az alperes szándéka a felperes által foglalként kifizetett 1 000 000 forint megszerzésére irányult, és ezzel okozati összefüggésben kárt okozott a felperesnek, amely visszafizetés hiányában nem térült meg.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[6] A felperes keresetében az alperest 1 000 000 forint összegű kártérítés és annak 2021. szeptember 12. napjától járó késedelmi kamata, valamint 400 000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-át, 6:532. §-át, 6:533. § (1) bekezdését, 2:52. § (1)-(2) bekezdését és a 6:48. § (1) – (4) bekezdését jelölte meg. Igénye elbírálását a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Gyptv.) szabályai szerinti eljárásban kérte elbírálni.

[7] Előadta, az alperes a ingatlan helyrajzi száma helyrajzi számú, természetben ingatlan címe szám alatti ingatlan tulajdonjogának megszerzése körében haszonszerzési céllal tévedésbe ejtette, amikor azt állította, hogy kizárólag ő az ingatlan tulajdonosa és építtetője. Ezért álláspontja szerint az alperes a foglalként átvett összegben a részére kárt okozott.

[8] A sérelemdíj iránti igényét arra alapította, hogy sérült az emberi méltósághoz és a magánélethez való személyiségi joga, mivel az alperes magatartása az emberi kapcsolatokba és az általánosan elfogadott társadalmi szabályokba vetett bizalmát rendítette meg. Hivatkozott arra, az alperes által elkövetett bűncselekmény miatt kihallgatáson kellett részt vennie, neki kellett és kell keresnie az igazát, kettő éve értetlenül áll a történetek előtt. Számos alkalommal újra el kellett mondania, hogy átverték, és így fel kellett elevenítenie a pillanatot, amikor tudatosult benne, hogy bűncselekmény áldozatává vált. Szembesülnie kellett továbbá azzal, hogy az alperes elzárkózik a felmerült kár megfizetésétől. A tehetetlenség, a kiszolgáltatottság érzése a cselekmény után hosszú idővel, még a büntetőeljárás lezárulta után is megmaradt. Véleménye szerint a büntetőeljárás és a bűnös elítélése önmagában nem oldja fel a konfliktust és nem enyhíti megfelelően az áldozatok sérelmeit.

[9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy a foglalk a felperes részére visszajár.

Az elsőfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1 300 000 forintot és abból 1 000 000 forint után 2021. szeptember 12. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 548 000 forint perköltséget. A felperest 5 900 forint, míg az alperest 78 100 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[11] Határozatának indokolása szerint a büntető ügy iratai között fellelhető és a jelen eljárásban is csatolt 2021. szeptember 12. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokiratban foglaltak alapján megállapítható, hogy a felperes 1 000 000 forintot foglalként átadott az alperesnek a ingatlan helyrajzi száma helyrajzi számú, természetben ingatlan címe szám ingatlan átruházással történő megszerzésének érdekében. Az alperes pedig a jogerős büntetővégzésben foglaltak értelmében valótlanul állította, hogy az egész ingatlan a tulajdonát képezi, és a felperest ezzel jogtalan haszonszerzési célzattal tévedésbe ejtette. Ezért arra a következtetésre jutott, hogy az alperes az átvett foglalk összegét köteles visszafizetni a felperesnek.

[12] Úgy ítélte, az alperes megsértette a felperes magánélethez fűződő személyiségi jogát azzal a cselekményével, hogy valótlan állításokkal, illetve valós tények elhallgatásával, a fenti ingatlan tulajdonjogának átruházására irányuló szándékkal, jogtalan haszonszerzési céllal megszerzett a felperestől 1 000 000 forintot foglalk címén. A személyiségi jogsértés

miatti sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelembe vette, hogy a felperesnek kihallgatáson kellett részt vennie, valamint igényét büntetőeljárás és polgári peres eljárás során kell érvényesítenie. Értékelte továbbá, a bűncselekmény elkövetése óta a felperesnek több alkalommal kellett szembesülnie azzal, hogy bűncselekmény áldozata lett, és az alperes elzárkózott a kár megtérítésétől, a jogsértés a felperes vagyoni, pénzügyi helyzetére is negatívan hatott ki. Mindezek, valamint a jogsértés súlya, a felróhatóság mértéke és a megtévesztő alperesi magatartás jellege alapján a sérelemdíj összegét 300 000 forintban találta megalapozottnak.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatását kérte, elsődlegesen a sérelemdíj iránti kereset elutasításával, másodlagosan a sérelemdíj összegének 50 000 forintra való leszállításával, valamint ezek mellett az elsőfokú perköltség összegének 100 000 forintra történő leszállításával. Álláspontja szerint szükséges annak vizsgálata a sérelemdíj kapcsán, hogy valóban érte-e a felperest olyan hátrány, amelynek csökkentéséhez, kiküszöböléséhez az elsőfokú ítélet által megállapított összeg indokolt. A sérelemdíj ugyanis nem automatikus következménye a személyiségi jog megsértésének. Kiemelte, a felperes nem adott elő hátrányokra vonatkozó tényeket, a magatartása sem utalt hátrányokra, és e körben az elsőfokú bíróság bizonyítást nem folytatott le. Megítélése szerint az a körülmény, hogy a büntető ügyben két tárgyaláson részt vett a felperes, nem indokolja a 300 000 forint összegű sérelemdíj megfizetését. Vitatta a felperes magánélethez fűződő személyiségi jogának sérelmét. A bűncselekmény ugyanis egyszeri magatartás volt, amiért a felperesnek az alperessel szemben valóban megrendülhetett a bizalma, de a felperes nem bizonyította, hogy ez általános jelleggel történt volna. Az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét nem tartotta arányosnak a pertárgy értéke alapján elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[14] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, a kár összegét alátámasztják a büntetőeljárás adatai, míg a személyiségi jogsérelmet megalapozza, hogy az alperes magatartása az emberi kapcsolatokba és az általánosan elfogadott társadalmi szabályokba vetett bizalmát rendítette meg. Véleménye szerint a sérelemdíj összege a jelenlegi ár- és értékviszonyok mellett arányos és méltányos. Utalt arra, a sérelemdíj leszállítása iránti fellebbezési kérelemmel az alperes a sérelemdíj fizetés jogalapját elismeri, míg a leszállítás indokát nem jelölte meg, lényegében a bíróság mérlegelését támadta. Állította, az elsőfokú perköltség ügyvédi munkadíj része az elvégzett munkával arányban áll és okiratokon alapul.

Az ítéltábla döntésének indokai

[15] A fellebbezés részben alapos.

[16] Mindenekelőtt az ítéltábla rámutat, az elsőfokú ítéletnek az 1 000 000 forint összegű kártérítés megfizetésére kötelező és a sérelemdíjat részben elutasító rendelkezését fellebbezés nem érintette, így azok a másodfokú eljárásban nem voltak felülbírálatól.

[17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[18] Az alperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett ellenkérelmében kizárólag a felperes által átadott 1 000 000 forint visszafizetési kötelezettségét vitatta, ennek hiányára tekintettel kérte a kereset elutasítását. Nem vitatta ugyanakkor a felperesnek azt az állítást, miszerint a fenti összeg visszafizetési kötelezettségének elmulasztása esetén sérült a felperes magánélethez fűződő személyiségi joga, és a sérelemdíjat megalapozó nem vagyoni hátránya következett be. Ezért ezeket a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja értelmében nem vitatottnak kellett tekinteni. Ehhez képest fellebbezésében hivatkozott e személyiségi jog sérelmének és a nem vagyoni hátrányok hiányára. Ezzel az alperes az elsőfokú eljárásban a jogállítást részben nem vitató nyilatkozatával szemben utóbb vitássá tette azt, hogy a magatartásával összefüggésben sérült a felperes magánélethez fűződő személyiségi joga, amely a Pp. 7. § (1) bekezdés 4.b) pontja alapján ellenkérelem-változtatásnak minősül. Erre azonban a Pp. 373. § (1) bekezdése szerint a fellebbezésben nincs lehetőség, csak ugyanezen szakasz (2)-(5) bekezdésében meghatározott feltételek fennállta esetén.

[19] A Pp. 373. § (3) bekezdése értelmében ellenkérelem-változtatásnak akkor van helye, ha ez a (2) bekezdés szerinti ténnyel áll közvetlen okozati összefüggésben. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján pedig a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna. Az alperes ellenkérelem-változtatása alapjául új tény nem jelölt meg, csupán a felperes keresetében foglaltakat vitatva arra hivatkozott, hogy a felperes által előadott körülmények alapján a magánélethez fűződő személyiségi joga nem sérült, és nincs a sérelemdíjat megalapozó nem vagyoni hátrány. Ezért az ellenkérelem-változtatásnak a Pp. 373. § (3) bekezdésében meghatározott feltételei nem állnak fenn.

[20] Az ellenkérelem-változtatásra továbbá a Pp. 373. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetekben van lehetőség, azaz, ha az elsőfokú bíróság a felekkel előzetesen nem közölte az ítéletben hivatalból figyelembe vett tényt vagy a felektől eltérő jogszabályértelmezését, illetve a kérelemtől a jogszabály alapján való eltérési szándékát, valamint ha ezek valamelyikét a másodfokú bíróság közli. Jelen esetben azonban e feltételek sem állnak fenn. Ezért az ítéltábla az alperes ellenkérelem-változtatását a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján elutasította. Következésképpen a másodfokú eljárásban nem volt felülbírálható az elsőfokú ítéletnek felperes magánélethez fűződő jog személyiségi joga sérelmére és a sérelemdíjat megalapozó hátrányok fennálltára vonatkozó megállapítása.

[21] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla a jogszabálysértés megállapítása nélküli felülmérlegelést lehetővé

tevő Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva a sérelemdíj és az elsőfokú perköltség összegét vizsgálta.

[22] A felperes az alperes részére átadott foglalóként 1 000 000 forintot, amelyet az alperes nem fizetett vissza. Ennek tényét és azt, hogy az alperes jogtalan haszonszerzési cézzal tévedésbe ejtette a felperest, a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős büntetővégzése is megállapította. E magatartással összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapíthatónak találta a felperes magánélethez fűződő személyiségi jogának megsértését, amely a meg nem engedett ellenkérelem-változtatás miatt a már kifejtettek szerint a másodfokú eljárásban nem volt felülbíráható. Ezért az ítéltáblának a másodfokú eljárásban irányadónak kellett tekintenie azt, hogy az alperes fenti magatartása következtében a felperes magánélethez fűződő személyiségi joga sérült. A személyiségi jogsértés miatt így a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján a felperes sérelemdíjra tarthatott igényt, amelynek az elsőfokú bíróság által meghatározott összegét az alperes fellebbezésében támadta.

[23] Az elsőfokú eljárásban az alperes a sérelemdíj összecszerűségét külön nem vitatta, azonban ezt nem lehet úgy tekinteni mint más polgári jogi igényeknél. A polgári jogi igényeknél az összecszerűség általában ténykérdés, ezért az összecszerűség vitatottságának hiánya a tartozás, kötelezettség összegére vonatkozó tényállítás nem vitatását jelenti, amelyhez a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja szerinti vélelem fűződik. Ez a vélelem teremt meg az ellenkérelem korlátját, amelyen a bíróság döntése a Pp. 342. § (1) bekezdése értelmében nem terjedhet túl. A sérelemdíj iránti követelésnél azonban a felperes tényállításokat a nem vagyoni sérelmeire, hátrányaira tesz, így a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja alapján e tényállítások tekinthetők nem vitatottak, és azok alapulvételével a sérelemdíj összegét a bíróságnak kell mérlegeléssel meghatároznia. A sérelemdíj iránti követelés esetében tehát az összecszerűséget kifejezetten vitató nyilatkozat hiányában sem az elsőfokú bíróság, sem – a fellebbezés keretei között – a másodfokú bíróság nem volt elzárva annak mérlegeléssel történő megállapításától, csak a felperes nem vagyoni sérelmekre vonatkozó tényállításait kellett nem vitatottak tekinteni (BDT2023. 4603.).

[24] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése a sérelemdíj összecszerűségének a meghatározásához az eset összes körülményének figyelembevételét írja elő a bíróságok számára azzal, hogy különösen a sérelmet szenvedett felet ért hátrány és annak súlya, ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása kap jelentőséget.

[25] A sérelemdíj összecszerűségének meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a sérelemdíj mint a személyiségi jogsértés egyik lehetséges szankciójának a funkciója kettős: egyrészt az okozott hátrány kompenzációjaként a jogsértő és a személyiségi jogában sértett személy viszonyában kifejezett anyagi kárpótlás, és emellett magánjogi büntetésnek is tekintendő a hasonló jogsértések megelőzésének céljával (Kúria Pfv.IV.20.464/2018/8. szám). Mindezen körülmények együttes figyelembevételével kell az adott esetben a fél javára megítélhető sérelemdíj mértékét meghatározni.

[26] A személyiségi jogsértés megállapításának ugyanakkor nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése. A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. Ezt a gyakorlatot támasztja alá a Kúria Pfv.IV.20.801/2021/5. számú ítélete is. Ezen ítélet is tartalmazza azt az alapelvet, hogy a sérelemdíj megítéléséhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a sértett oldalán a megállapított személyiségi jogsértéssel összefüggésben érdemben értékelhető nem vagyoni hátrány legyen kimutatható. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint csupán eljárásjogi szempontból rendelkezik úgy, hogy a hátrányok tekintetében külön bizonyítás nem szükséges (Kúria Pfv.IV.20.348/2023/5. szám).

[27] A felperes – az alperes fellebbezési hivatkozásával ellentétben – keresetlevelében állította a nem vagyoni sérelem és a hátrány bekövetkeztét. Előadta, kihallgatásokon kellett részt vennie, a követelése érvényesítése érdekében el kellett járnia, többször kellett szembesülnie azzal, hogy bűncselekmény áldozata lett és az alperes elzárkózik a kár megtérítésétől. Az alperes az elsőfokú eljárásban a hátrányok bekövetkeztét nem vitatta, így azokat a Pp. 203. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem vitatottnak kellett tekinteni, és azokat az elsőfokú bíróság a Pp. 266. § (1) bekezdése értelmében valónak elfogadhatta további bizonyítás lefolytatása nélkül. A sérelemdíjat megalapozó nem vagyoni hátrányok fennállta pedig a meg nem engedett ellenkérelem-változtatás miatt a már kifejtettek szerint a másodfokú eljárásban nem volt felülbírálható. Ezáltal a sérelemdíj iránti kereset elutasításának nem volt helye, és az ítéltáblának az elsőfokú bíróság mérlegelését az ítéletében megállapított hátrányok alapulvételével kellett felülbírálnia.

[28] Kétségtelen az alperes szándékos, megtévesztő és jogtalan haszonszerző magatartása folytán sérült a felperes személyiségi joga, azaz a jogsértés súlyos, mint ahogyan a felróhatóság is. Emellett azonban az alperes magatartása nem volt ismétlődő jellegű, és az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett hátrányok nem vagyoni hatása kisebb mértékű. A felperesnek igénye érvényesítéséhez – önkéntes teljesítés hiányában – valóban eljárást kellett kezdeményeznie, és a követelt összeget az alperes hosszabb ideje nem fizette meg. A késedelmes fizetés ugyanakkor alapvetően – a sérelemdíj körében nem értékelhető – vagyoni jellegű hátrányt eredményez, amelyet a késedelmi kamat egyenlíti ki. A felperes életvitelét pedig nem befolyásolta, nem változtatta meg érdemben és jelentősen, hogy a követelése érdekében eljárást kellett kezdeményeznie, és az alperes cselekményét többször fel kellett elevenítenie. Mindezeket értékelve az ítéltábla a személyiségi jogsértéssel okozott hátrányokkal 100 000 forint összegű sérelemdíjat talált arányban állónak, ez alkalmas a felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására és a jogsértéstől való visszatartó preventív hatás kifejtésére.

[29] Az ügy érdemét követően az ítéltábla az elsőfokú perköltséggel szemben előterjesztett fellebbezést vizsgálta.

[30] A felperes a felszámított ügyvédi munkadíjat a jogi képviselőjével létrejött megbízási szerződésre alapította, amelyre a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Díjrend.) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján lehetősége volt. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés alapján felszámított munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[31] Az aránytalanság vizsgálata az ügyvéd ténylegesen elvégzett tevékenységének és az ügyvédi munkadíjnak az egybevetése. A perhez kapcsolódó képviseleti tevékenység vizsgálata elsődlegesen tényeken, továbbá az egyedi jogvitában felmerült egyéb körülményeken alapulhat és a kifejtett ügyvédi tevékenység eljárásjogi szempontú konkrét értékelését jelenti. A vizsgálat objektív szempontja, hogy az ügyvéd tényleges perbeli tevékenysége a megbízási szerződésben általa vállalt kötelezettségnek megfelelt-e: a tárgyalásokon részt vett, a pervitelhez szükséges periratokat elkészítette, határidőket betartotta, azaz ügyfele jogi képviselését az eljárási jognak megfelelően ellátta. Ezt a tárgyalási jegyzőkönyvek, a beadványok, azaz a konkrét periratok bizonyítják. Amennyiben az ügyvéd ezt a feladatát maradéktalanul ellátta (a tárgyalásokon részt vett, periratait határidőben benyújtotta, az ellenérdekű fél perirataira reagált) az objektív kritériumoknak megfelelt (Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. szám).

[32] A megbízási szerződés szerinti ügyvédi munkadíj aránytalanságának körében vizsgálni kell továbbá az elvégzett ügyvédi tevékenység időigényét, amelynél figyelembe veendő, hogy a képviselet szerződésszerű ellátásához időt kell fordítani egyfelől a tényállás felderítése érdekében a megbízó ügyféllel történő egyeztetésre, a releváns adatok összegyűjtésére, másfelől azok összevetésére, értékelésére, és ezek alapján a szakmai álláspont kialakítására, a beadványok megszerkesztésére. Mindezek teljesítéséhez szükségszerűen hozzátartozik a megbízott ügyvédi iroda munkájának szervezése is. Mérlegelni kell továbbá az ügy bonyolultságát, szakmai nehézségét, az ügyvéd által szerkesztett beadványok munkaigényességét, továbbá a végzett ügyvédi munkának a célszerű pervitelben és az ügy lényegretörő, észszerű időn belüli elbírálásában való közrehatását is.

[33] Jelen esetben a megbízási szerződés alapján a felperes az ügyvédi munkadíjat akként számította fel, hogy az a keresetlevél elkészítéséért 240 000 forint, további beadványok elkészítéséért egyenként 100 000 forint és 50 000 forint költségátalány. Tény, a felperes jogi képviselője az eljárás során a keresetlevélen kívül három beadványt nyújtott be. A keresetlevél elkészítése ugyanakkor nem volt bonyolultnak tekinthető, mivel a polgári peres eljárást büntetőeljárás előzte meg, így annak alapján a tényállás a vagyoni kárra is kiterjedően megjelölhető volt, csupán a sérelemdíj kapcsán volt szükséges további tények előadására. Széles körű előkészítő munka tehát a keresetlevél esetében nem volt szükséges, az igény ténybeli és jogi alapja röviden megjelölhető volt. Ezért a keresetlevél elkészítését illetően a felperes jogi képviselőjének tevékenységével a felszámított összeggel szemben 200 000 forint összegű ügyvédi munkadíj áll arányban. A felperes jogi képviselője által az eljárás során a keresetlevelet követően benyújtott első beadványában az elsőfokú bíróság felhívására a keresetlevél hiányosságát pótolva megjelölte a megsértett személyiségi jogot. Ezt sérelemdíj esetében a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontjának egyértelmű rendelkezése értelmében a keresetlevélben fel kell tüntetni. Ezért ennek elmulasztása miatt utóbb előterjesztett beadvány esetében nem vehető figyelembe a perköltség körében további ügyvédi munkadíj.

[34] A felperes jogi képviselője által benyújtott további kettő beadványban az alperes ellenkérelmére, majd a nyilatkozatára tett észrevételeket. Az alperes azonban kizárólag a felperes által követelt összeg megfizetésének kötelezettségét érintően tett nyilatkozatokat, így a felperesnek is erre volt szükséges csupán előadást tenni, erre vonatkozó további érvelésével együtt. Ezekhez a már lefolytatott büntetőeljárásra tekintettel további nagy terjedelmű előkészítés ugyancsak nem volt szükséges, így a beadványok előterjesztésének munka és időigénye is kevesebb volt. Ezért ezen beadványok esetében egyenként 40 000 forint összegű

ügyvédi munkadíj áll arányban a kifejtett tevékenységgel. A költségátalányt illetően pedig a felszámított összeghez képest 20 000 forint tekinthető arányosnak, mivel a perben az elsőfokú bíróság a Gyptv. 11. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül járt el, így a felperes jogi képviselőjének kizárólag a beadványok elkészítésével (telefon, szövegszerkesztés, nyomtatás, elektronikus beküldés) összefüggésben merülhetett fel költsége. Mindezek alapján a felperes jogi képviselőjének a kifejtett tevékenységével arányban álló ügyvédi munkadíjának összegét az ítéltábla mindösszesen 300 000 forintban határozta meg.

[35] Az alperes fellebbezése a per főtárgyát érintően részben eredményes volt, amely következtében a pernyertesség-pervesztesség aránya megváltozott, a felperes 79 %-ban tekinthető pernyertesnek. Ezért az alperes a felperes 300 000 forint összegű ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltségéből a pervesztességének arányához igazodóan 237 000 forintot köteles megfizetni. Az elsőfokú eljárásban a felperest a Gypt. 4. §-a alapján megillető költségfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett illetékből a pervesztessége arányában az alperes 17 640 forint, míg az alperes 66 360 forint eljárási illeték viselésére köteles a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján.

[36] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[37] Az alperes fellebbezése részben eredményes volt, a másodfokú eljárásban – a fellebbezett értékhez (300 000 forint sérelemdíj és 448 000 forint perköltség, mindösszesen 748 000 forint) viszonyítva a sérelemdíj leszállítással érintett és az ügyvédi munkadíj aránytalannak minősült részét (összesen 490 000 forint) – az alperes 66 %-ban lett pernyertes. Ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése értelmében a pervesztességének arányához igazodóan az alperes köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képviseletével felmerült, a Díjrend. 2. § (1) bekezdése szerint megbízási szerződés alapján felszámított 150 000 forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét, azaz 51 000 forintot.

[38] Az alperest a perben – a bíróság által engedélyezett személyes költségmentesség hiányában – megillető tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetékből a pernyertesség-pervesztesség arányában a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a felperes 39 494 forint, míg az alperes 20 346 forint viselésére köteles.

[39] Az alperes pártfogó ügyvédjének díja viseléséről az ítéltábla a Pp. 101. § (3) bekezdése alapján rendelkezett.

[40] Tájékoztatja a feleket, hogy

- az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie,

- megfizetése során közleményként fel kell tüntetni adóazonosító számát, valamint az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot.

Figyelmezteti a feleket, amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizetik meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Szeged, 2024. május 6.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.

előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.

táblabíró